

PREDSTAVNIČKI DOM
PARLAMENTA FEDERACIJE BIH

Klub zastupnika SDP BiH u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije BiH
n/r Fehim Škaljić, predsjedavajućem

Sarajevo, 05.06.2013. godine

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
PARLAMENT FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
PREDSTAVNIČKI - ZASTUPNIČKI DOM
S A R A J E V O

PRIMLJENO: 05. 06. 2013				
Organizacija	Klasifikacija	Broj i godina	Vrijeme	Priloga
01-	02-	629	13	150X

PREDMET : Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine – skraćeni postupak

Na osnovu člana 163. stav 2. a u vezi sa članom 165. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine predlažemo donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine. Kao osnovni razlog za donošenje ovog zakona po skraćenom postupku ističemo da se u konkretnom slučaju ne radi o složenom i obimnom zakonu te da su u tom smislu ispunjeni uvjeti iz člana 172. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine.

Predsjednik Kluba zastupnika SDP BiH

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

KLUB ZASTUPNIKA SDP BiH u
Predstavničkom domu Parlamenta
Federacije Bosne i Hercegovine

Klub poslanika SBB BiH
Zastupnički/Predstavnički
dom Parlamenta/FBiH

Broj: 403-04/13

Datum: 05. 06. 2013. god.

PRIJEDLOG

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA KRIVIČNOG ZAKONA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

Sarajevo, juni 2013. godine

PRIJEDLOG

Za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine;

Na osnovu člana 163. stav 2. a i vezi sa članom 165. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine predlažemo donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine. Kao osnovni razlog za donošenje ovog zakona po skraćenom postupku ističemo da se u konkretnom slučaju ne radi o složenom i obimnom zakonu te da su u tom smislu ispunjeni uvjeti iz člana 172. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 69/07) i člana 164. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH" br. 27/03 i 21/09).

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA KRIVIČNOG ZAKONA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Član 1.

U Krivičnom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br.36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10 i 42/11) u članu 2. iza stava 32. dodaje se novi stav 33. koji glasi:

„(33) Zločin iz mržnje je svako krivično djelo, učinjeno zbog rasne pripadnosti, boje kože, vjeroispovijesti, nacionalnog ili etničkog porijekla, invaliditeta, spola, spolnog opredjeljenja ili rodnog identiteta druge osobe. Takvo postupanje uzet će se kao otežavajuća okolnost ako ovim zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje.“

Dosadašnji stav 33. postaje stav 34.

Član 2.

U članu 71. iza tačke e) dodaje se nova tačka f) koja glasi:

„ f) zabrana pristupa sportskim takmičenjima.“

Član 3.

Iza člana 78. dodaje se novi član 78a. koji glasi:

„Član 78a.

Zabrana pristupa sportskim takmičenjima

(1) Sigurnosna mjera zabrane pristupa sportskim takmičenjima može se izreći učiniocu krivičnog djela izazivanje ili sudjelovanje u neredima na sportskim takmičenjima ili krivičnog djela Učestvovanja u tuči iz člana 174. stav 2. ovog zakona, kada postoji opasnost da će ponovo učiniti takvo krivično djelo.

(2) Sigurnosna mjera iz stava 1. ovog člana može se izreći u trajanju koje ne može biti kraće od tri mjeseca ni duže od pet godina računajući od pravosnažnosti sudske odluke, s tim što se vrijeme izvršenja kazne zatvora ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere.“

Član 4.

U članu 174. iza stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini povodom održavanja sportskog takmičenja, neposredno prije održavanja ili za vrijeme održavanja ili

neposredno nakon održavanja sportskog takmičenja, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina."

Član 5.

Član 210. mijenja se i glasi:

„Član 210.

Navođenje na prostituciju

(1) Ko radi zarade ili druge koristi navodi, potiče ili namamljuje drugog na pružanje seksualnih usluga ili na drugi način omogući njegovu predaju drugome radi pružanja seksualnih usluga, ili bilo na koji način učestvuje u organizovanju ili vođenju pružanja seksualnih usluga, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Bez uticaja je za činjenje krivičnog djela iz ovog člana je li se osoba koja se navodi, potiče ili namamljuje već ranije bavila prostitucijom."

Član 6.

Iza člana 210. dodaje se novi čl. 210a. i 210b. koji glase:

„Član 210a.

Trgovina ljudima

(1) Ko upotrebom sile ili prijetnjom upotrebe sile ili drugim oblicima prinude, otmicom, prevarom ili obmanom, zloupotrebom vlasti ili utjecaja ili položaja bespomoćnosti ili davanjem ili primanjem isplata ili drugih koristi kako bi privolio osobu koja ima kontrolu nad drugom osobom vrbuje, preveze, preda, sakrije ili primi osobu u svrhu iskorištavanja te osobe kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina. Iskorištavanje u smislu ovog člana podrazumijeva: prostituciju druge osobe ili druge oblike seksualnog iskorištavanja, prisilni rad ili usluge, ropstvo ili njemu sličan odnos, služenje, odstranjivanje dijelova ljudskog tijela ili kakvo drugo iskorištavanje.

(2) Ko vrbuje, navodi, preveze, preda, sakrije ili primi osobu koja nije navršila 18 godina života u svrhu iskorištavanja prostitucijom ili drugim oblikom seksualnog iskorištavanja, prisilnim radom ili uslugama, ropstvom ili njemu sličnim odnosom, služenjem, odstranjivanjem dijelova ljudskog tijela ili kakvim drugim iskorištavanjem, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina.

(3) Ako je krivično djelo iz st. (1) i (2) ovog člana učinila službena osoba prilikom obavljanja službene dužnosti, učinilac će se kazniti kaznom zatvora od najmanje deset godina.

(4) Ko krivotvori, pribavi ili izda putnu ili ličnu ispravu ili koristi, zadržava, oduzima, mijenja, oštećuje, uništava putnu ili ličnu ispravu druge osobe u svrhu omogućavanja trgovine ljudima kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(5) Ko koristi usluge žrtve trgovine ljudima kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(6) Ako je činjenjem krivičnog djela iz st. (1) i (2) ovog člana prouzrokovano teže narušenje zdravlja, teška tjelesna povreda ili smrt osoba iz st. (1) i (2) ovog člana, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(7) Predmeti, prijevozna sredstva i objekti upotrijebljeni za činjenje djela će se oduzeti.

(8) Na postojanje krivičnog djela trgovine ljudima bez utjecaja je okolnost da lije osoba koja je žrtva trgovine ljudima pristala na iskorištavanje.

(9) Protiv žrtve trgovine ljudima koja je bila prisiljena, od strane počinioca krivičnog djela, učestvovati u izvršenju drugog krivičnog djela neće se voditi krivični postupak ako je takvo njeno postupanje bilo neposredna posljedica njenog statusa žrtve trgovine ljudima.

Član 210 b.

Organizovana trgovina ljudima

(1) Ko organizuje ili rukovodi grupom, organizovanom grupom, ili grupom za organizovani kriminal koji zajedničkim djelovanjem učini ili pokuša krivično djelo iz člana 210.a. (Trgovina ljudima) ovog zakona kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili dugotrajnim zatvorom.

(2) Ko počini krivično djelo u okviru grupe iz stava (1) ovog člana kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina.

(3) Ko postane pripadnikom grupe iz stava (1) ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora najmanje jednu godinu.

(4) Pripadnik grupe iz stava (1) ovog člana, koji tu grupu ili udruženje otkrije, može se osloboditi kazne."

Član 7.

Iza člana 323. dodaje se novi član 323a. koji glasi:

„Član 323a.

Izazivanje ili sudjelovanje u neredima na sportskim takmičenjima

(1) Ko za vrijeme sportskog takmičenja na bilo koji način iskazuje ili potiče mržnju na osnovu rase, nacionalne ili vjerske pripadnosti ili neke druge posebnosti, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

O B R A Z L O Ž E N J E ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KRIVIČNOG ZAKONA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I - USTAVNI OSNOV

Ustavnopravni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbi člana IV.A.20. (1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, kojim je propisano, da je Parlament Federacije Bosne i Hercegovine nadležan za donošenje Zakona o vršenju funkcije federalne vlasti.

Ustavnopravni osnov za donošenje ovog zakona je utvrđen prilikom njegovog prvog usvajanja i ovaj zakon je do sada više puta mijenjan.

II - RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Osnovni razlozi za donošenje ovog zakona jesu unapređenje kvalitete zakonskog teksta u odnosu na sve raširenija društveno opasna ponašanja u našem društvu. U tom smislu, koristeći statističke podatke, svakako se može zaključiti da je u evidentnom porastu izvršenje krivičnih djela motivisanih mržnjom zbog rasne pripadnosti, boje kože, vjeroispovijesti, nacionalnog ili etničkog porijekla, invaliditeta, spola, spolnog opredjeljenja ili rodnog identiteta druge osobe. Navedene pojave nužno je suzbiti jasnim zakonskim opredjeljenjem kako bi se i u preventivnom i represivnom smislu ostvarila funkcija krivičnog zakonodavstva. Opredjeljenje ovog zakonskog nacrta jeste suzbijanje društveno opasnih ponašanja kao što su krivična djela učinjena iz mržnje, krivična djela navođenja na prostituciju, krivična djela trgovine ljudima kao i krivična djela izazivanja i sudjelovanja u neredima na sportskim natjecanjima. U tom smislu, izvršene su odgovarajuće intervencije na općem i posebom dijelu Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine.

III - OBRAZLOŽENJE POJEDINIH ZAKONSKIH RJEŠENJA

Članom 1. ovog zakonskog nacrta vrši se intervencija na članu 2. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Zakon) na način da se uvodi definicija zločina iz mržnje kao i odredba da će se takvo postupanje uzeti kao otežavajuća okolnost prilikom odmjeravanja kazne ukoliko ovim Zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje.

Čl. 2. i 3. ovog zakonskog nacrta u naše krivično zakonodavstvo uvodi se Sigurnosna mjera zabrane pristupa sportskim takmičenjima. U tom smislu propisuju se način, uvjeti i vrijeme trajanja izricanja ove sigurnosne mjere.

Članom 4. ovog zakonskog nacrta vrši se intervencija na članu 174. Zakona i

(2) Ko poziva i potiče na tuču ili na napad na gledaoce, redare, službene osobe organizatora sportskog takmičenja, sportiste i druge sudionike u sportskom takmičenju kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do dvije godine.

(3) Ko sudjeluje u tuči ili napadima na gledaoce, redare, službene osobe organizatora sportskog takmičenja, sportaše i druge sudionike u sportskom takmičenju, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do dvije godine.

(4) Ko oštećuje ili uništava dijelove sportskog objekta, te prijevozna sredstva i drugu imovinu prilikom dolaska, za vrijeme održavanja ili nakon završetka sportskog takmičenja kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(5) Ko neovlašteno uđe na teren na kojem se odvija sportsko takmičenje kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci."

Član 8.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Stužbenim novinama Federacije BiH".

to na način da se jasno propisuje otežavajuća okolnost za krivično djelo Sudjelovanja u tuči ukoliko je isto učinjeno povodom održavanja sportskog takmičenja.

Čl. 5. i 6. ovog zakonskog nacrtu vrši se intervencija na zakonskom tekstu na način da se mijenja član 210. „Navođenje na prostituciju“ te iza člana 210. dodaje novi član 210a. kojim se propisuje krivično djelo „Trgovine ljudima“ te član 210b. Organizovana trgovina ljudima. Definicija krivičnog djela „trgovine ljudima“ propisana je u skladu sa međunarodnim standardima jedino u odredbi člana 186. Krivičnog zakona BiH. Naime, elementi izvršenja krivičnog djela - radnja izvršenja, način izvršenja i svrha - propisani su kao posebni elementi u skladu sa Protokolom iz Palerma i Evropskom konvencijom. Za razliku od Krivičnog zakona BiH, entitetski krivični zakoni, te Krivični zakon Brčko Distrikta BiH, ne propisuju trgovinu ljudima kao krivično djelo u skladu sa međunarodnim obavezama BiH. Međutim, pojedine odredbe sadrže elemente ovog složenog krivičnog djela, kao na primjer, krivično djelo „navođenja na prostituciju“, kako nosi naziv u krivičnim zakonima FBiH i BD BiH, i „trgovine ljudima radi prostitucije“, kako nosi naziv u KZ RS.

Iako se stav 2. relevantnih članova u sva tri zakona odnosi na navođenje na pružanje seksualnih usluga uz upotrebu sile, ovaj stav ne ispunjava elemente radnje (prevoz, vrbovanje, skrivanje) iz definicije trgovine ljudima koju predviđaju Protokol iz Palerma i Evropska konvencija. Stavljanjem naglaska na prostituciju u sva tri zakona, potpuno se zanemaruju druge svrhe iskorištavanja. Štaviše, sadašnje odredbe ne uvažavaju načine izvršenja učinioca u postizanju svrhe iskorištavanja. Posebno, odredbama krivičnog zakonodavstva Entiteta i Distrikta Brčko ne uvažava se ugrožen položaj osoba ispod 18 godina starosti, te se i dalje traže dokazi da su učinioci poticali, navodili ili prisilili tu osobu na seksualno iskorištavanje.

Štaviše, upoređivanjem opisa ovih krivičnih djela zapaža se da odredba člana 186. stav 2. KZ BiH sadrži isti opis kao i krivično djelo „navođenja na prostituciju“ iz člana 210. stav 4. KZ FBiH (isto je u KZ BD BiH i KZ RS), što u praksi stvara mnoge probleme, naročito u pogledu pravilne kvalifikacije krivičnog djela, ali i određivanja stvarne nadležnosti sudova odnosno tužilaštava, a što može izazvati i sukob nadležnosti između Tužilaštva BiH i tužilaštava u FBiH, RS i BD BiH, jer ovo pitanje nije regulisano zakonom. Različitim rješenjima materijalnih krivičnih zakona ozbiljno se ugrožava pravo jednakosti građana pred zakonom, što ukazuje na potrebu hitnog usklađivanja Krivičnih zakona entiteta i Brčko distrikta sa Krivičnim zakonom BiH i relevantnim međunarodnim dokumentima.

Još 2005. godine, u svom izvještaju Komitetu za ljudska prava Ujedinjenih Nacija, Sigma Huda, specijalna izvišteljica za trgovinu ljudima, posebno ženama i djecom pozvala je vlasti BiH da izvrše harmonizaciju krivičnih zakona u ovoj oblasti. Nakon toga su uslijedili brojni pozivi da se to učini: 2009. godine, OSCE Misija u BiH izdala je opširan izvještaj i dala konkretne preporuke, 2010. godine, Vijeće Evrope u svom šesnaestom izvještaju o usklađenosti sa obavezama i provođenju post-pristupnog programa saradnje, navodi da dvosmislene odredbe u krivičnim zakonima entiteta predstavljaju prepreku za kriminalizaciju slučajeva trgovine ljudima. Pored toga, o ovom problemu detaljno govori i Analiza pravnih propisa koji se odnose na borbu protiv trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini, koju su pripremili OSCE-ov Ured za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) i Vijeće Evrope, te su jasni pozivi za harmonizaciju legislative upućeni i u godišnjem Izvještaju o trgovini ljudima State

Departmenta SAD-a, kao i u posljednjem Izvještaju o napretku BiH koji je izdala Evropska komisija.

Predloženim izmjenama i dopunama krivičnih zakona u potpunosti bi se ispunile međunarodne obaveze BiH, te bi se riješio problem sukoba nadležnosti, na način da bi Tužilaštvo BiH i Sud BiH zadržali nadležnost samo u slučajevima gdje se trgovina ljudima vrši u međunarodnom prometu. Svi ostali slučajevi bili bi procesuirani na entitetskom i nivou Distrikta Brčko. Krivično djelo „navođenje na prostituciju“ zadržalo bi osnovni oblik, uz pretpostavku dobrovoljnosti i punoljetstva.

Na osnovu navedenih argumenta dosljedno je izvršena izmjena zakona u navedenom dijelu zakonskog teksta.

Članom 7. ovog zakonskog prednacrta uvodi se novo krivično djelo Izazivanje ili sudjelovanje u neredima na sportskim takmičenjima. Rukovođeni sve raširenijom pojavom nasilja na i povodom sportskih takmičenja, pristupilo se kriminalizaciji najraširenijih oblika ovih društveno opasnih ponašanja. Obzirom da društvo trenutno nema odgovarajućih normativnih mehanizama za suzbijanje ove sve raširenije pojave, opredjeljenje ovog zakonskog nacrtu jeste upravo da se kriminalizacijom ovakvih ponašanja konačno stane u kraj nasilju na sportskim takmičenjima.

IV - FINANSIJSKA SREDSTVA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno osigurati dodatna finansijska sredstva u Budžetu Federacije BiH.